

Temps era Temps
Josep Bayerri Raga

DE NOU LA VEGUERIA

El Parlament de Catalunya ha aprovat aquesta setmana una proposta del diputat socialista, el flixanco Xavier Sabaté, per a que el govern de la Generalitat negociï amb el govern de l'Estat els canvis legals que permetin la creació de la Vegueria de les Terres de l'Ebre. Tant el PP com Ciutadans han votat en contra. La llei de creació de les Vegueries fou aprovada el 2010 però va quedar en suspens arran l'agressió que el Tribunal Constitucional va fer de l'Estatut de 2006.

Fins la divisió provincial de 1833 mai les terres de l'Ebre havien estat vinculades a Tarragona. Des del segle XIII i durant tota l'edat mitjana la Vegueria de Tortosa aplegà les terres riberenques del sud del país. Amb l'ocupació castellana el decret de nova planta de 1716 substituï les vegueries per *corregimientos* però amb els mateixos àmbits territorials pel que fa al de Tortosa. Mai la gent d'aquí es sentí a gust dins la província de Tarragona: el 1882 intentà que es crees un subgovern civil (a l'estil del de les *sous-prefectures* franceses) i el 1928 va estar a punt de nàixer la nova província de Tortosa a instàncies de l'aleshores alcalde Joaquim Bau.

Finalment per decret de la Generalitat de 1936 s'aprovava la divisió territorial de Catalunya en 36 comarques aplegades en nou regions o vegueries. La de Tortosa incloïa solament Baix Ebre, Montsià i Terra Alta, perquè la Ribera d'Ebre s'assignà a la Vegueria de Reus creada, malgrat la proximitat a Tarragona, per influència del geògraf Pau Vila i el polític Ventura Gasol tots dos del Baix Camp reusenc. El franquisme tornà al provincialisme més aferrissat i centralista.

La revista "Serra d'Or" (setembre de 1965) dedica un numero extraordinari reivindicant "la Regió de l'Ebre" com a unitat geogràfica, econòmica, històrica, cultural i social de les quatre comarques, amb articles d'Ernest Lluch, Alexandre Cirici, Eulàlia Duran, Gerard Vergés, Joan Bta. Manyà, Ricard Salvat i Albert Manent, entre altres. El 1976 fou la organització del "Congrés de Cultura Catalana a la Vegueria de l'Ebre" que recuperà la denominació de Vegueria i nasqué l'expressió "Terres de l'Ebre" per definir el territori. El President Tarradellas instituï (1978) el Consell de les Terres de l'Ebre. Des d'aleshores, amb alts-i-baixos per les circumstàncies polítiques del moment, ha estat un procés creixent de consciència col·lectiva. La societat civil ha creat ens propis i no vinculats a Tarragona: els sindicats (UGT, USO, CCOO), els col·legis professionals (arquitectes, aparelladors, periodistes), els partits polítics (UDC, CDC, PSC-PSOE, ERC, ICV) entre altres. Finalment, el propi govern de la Generalitat creà (2001) a instàncies de l'aleshores conseller en cap Artur Mas, la Delegació del Govern a les Terres de l'Ebre amb el mateix rang institucional que les quatre capitals provincials.

Mancava, però el definitiu reconeixement amb la creació del les vegueries en substitució de les províncies, les diputacions, les audiències i els districtes electorals. El Parlament de Catalunya encarregà un informe a una comissió, presidida per Miquel Roca Junyent (2001), que va proposar la divisió en sis Vegueries (les quatre anteriors províncies més Manresa i Tortosa). L'Estatut de 2006, promogut pel president Maragall amb el primer govern tripartit, reconeixia les vegueries com a divisions territorials amb personalitat jurídica pròpia; la llei de 2010, gestionada per ERC, definia que en fossin set, afegint a les sis de l'Informe Roca la del Pirineu. Tot, però, va quedar en paper mullat. Ja en un primer moment es va intentar mentalitzar als partits polítics que hi

havia formules que permetrien la creació de la Vegueria de l'Ebre dins el marc constitucional actual, però ni PSC-PSOE, ni CiU, ni molt mes el PP, en van fer cap cas.

Tot i estar d'acord en la qüestió de fons, que avui el PSC-PSOE torni a demanar que CiU (Generalitat) i PP (Estat) es posin d'acord per crear la Vegueria de l'Ebre en el marc de la constitució espanyola sembla un brindis al sol en l'actual conjuntura política. Els socialistes saben que l'Estat no acceptarà res que vingui de Catalunya. Per la seva part, la majoria de catalans el que volen és arribar més lluny i pensen que la futura divisió territorial es resoldrà dins d'una Catalunya independent.

Foto: Seu de la Delegació del Govern.

Text: El disposar de serveis territorials suposa el reconeixement administratiu de les Terres de l'Ebre.